

német megszállás alól, nemcsak azért, mert ezek mind szláv államok, hanem elsősorban azért, mert jelenlegi társadalmi rendszerük közel hozza őket a Szovjet Szövetséghez, mert valamennyi nagyhatalom közül csak a Szovjet Szövetségnek érdeke, hogy eme országok jelenlegi társadalmi rendje és politikai rendszere megmaradjon, sőt haladó szellemben, tovább fejlődjék és mert csak a Szovjet Szövetség tud diplomáciai támogatást nyújtani nekik a reakció kívülről jövő támadásaival szemben.

Ugyanakkor a Szovjet Szövetségnek fontos érdeke, hogy ezekben az országokban fennálló rendszer megmaradjon és haladó irányban fejlődjék tovább. Eme országok jelenlegi rendszere biztosíték arra, hogy ezentúl nem fognak újból hadfelvonulási területként szolgálni bármilyen, a Szovjet Szövetségre rátámadni akaró hatalom számára. A Szovjet Szövetségnek ennél az oknál fogva érdeke, hogy ezen államok gazdasági, politikai és katonai viszonylatban egyaránt minél erősebbek legyenek, hogy védekezni tudjanak minden külső támadás ellen, legalább is addig, amíg a szovjet seregek segítségükre siethetnek és ezzel megakadályozhatják azt, hogy ezek az országok hadfelvonulási területté váljanak a Szovjetunió ellen, amint ez a második világháború idején történt. (Ezek közül az országok közül Lengyelország és Csehszlovákia határos a Szovjetunióval, Bulgária pedig, mint feketetengeri hatalom szomszédos vele.).

Ez a helyzet azt jelenti, hogy az új típusú demokratikus államok, két rendszer háború után kezdődő harcának kereszteződési pontjai. Nem hiába javasolta Churchill a háború alatt több ízben is, hogy a Balkánon nyissák meg a második frontot, a nyugaton megnyitandó igazi második arcvonal helyett, hogy a háború végén az angol fegyveres erők ott, helyben lehessenek a régi rendszer biztosítása végett. De Roosevelt és Sztalin elvetették ezeket a javaslatokat, mint katonai szempontból helytelen indítványokat.

Mindez azt mutatja, hogy a tőkés rendszer általános válságának jelenlegi szakaszában a belpolitika és a külpolitika rendkívül szorosan át- szövik egymást.

»Mirovoje Hozajsztvo i Mirovaja Politika« 1947. 3. szám.

VILÁGSZEMLE

Irta: Sulhóf József

Mi készítette Jugoszláviát arra, hogy ne vegyen részt az európai gazdaság amerikai segítséggel történő helyreállítását megvitató párisi értekezleten? A szövetségi kormánynak az angol és francia meghívóra adott hivatalos válasza tömören így határozza meg:

1. A JSzNK-kormány úgy véli, hogy részvétele egy a közreműködése nélkül, sőt az angol és francia kormány kizárólagos közreműködésével megteremtett szervezetben, nem egyeztethető össze a szuverén államok közötti gyűttműködés bevett elveivel. Csodálkozását fejezi ki, hogy az angol és francia kormány Európa gazdasági helyreállítására olyan akciót kezdeményez, amely egyenesen lehetetlenné teszi éppen azoknak az országoknak az egyenjogú részvételét az akció előkészítésében, amelyek — köztük Jugoszlávia is — a legtöbbet szenvedtek a háborúban.

2. A JSzNK kormánya nem érthet egyet a meghívóban kifejtett programmal sem, mert annak megvalósítása lehetővé teszi egyes hatalmaknak, hogy messzemenően beavatkozzanak egyes országok gazdasági és belső életébe és ezzel veszélyeztessék ezeknek az országoknak a gazdasági és politikai függetlenségét is.

3. A program veszélyezteti a békeszerződés gazdasági, főként Németországra vonatkozó rendelkezéseit és a békeszerződésből eredő kötelezettségeket.

A JSzNK kormánya a nemzetközi együttműködés szellemében számos hosszulejratú együttműködési szerződést kötött egész sor országgal és saját erejéből már nagyon sokat tett lerombolt gazdasága helyreállítására. Ezért nem fogadhat el az európai újjáépítés programjaként olyan programot, amely ... a valóságban megzavarná gazdaságuk helyreállítását.

Ebben a tömör megfogalmazásban pontosan lemérték azt a nemzetközi helyzetet és irányzatot, ami Marshall-terv néven jutott kifejezésre. Marshall amerikai külügyminiszter június 5-ikén a harvardi egyetemen a diákok előtt beszédet mondott, Rámutatott a háború következményeire, a nagy emberhiányra és arra, hogy nem termelnek elegendő árut; hiány érezhető a hajtóanyagban, valamint a gépi felszerelésben. Az egyes országok szükségletei messze túlhaladják fizetőképességüket és az Egyesült Államoknak kell mindent elkövetnie, hogy elősegítse a normális viszonyok kialakulását Európában. Az európai államoknak maguknak kell megállapítaniuk szükségleteiket és minde nélkülött egymásközött kell megegyezésre jutniok. Az Egyesült Államok szerepe az európai program kidolgozásának és további fentartásának baráti támogatásában rejlik, de csak akkor, ha ez az Egyesült Államokra előnyös.

Az események megmutatták, mi készítette Marshallt ilyen elgondolásra. Az Egyesült Államokban — mint Henry Wallace, a volt köztársasági elnökhelyettes a Tanjug munkatársának adott nyilatkozatában leszögezte — óriási fellendülés érezhető. A megőlhetsi költségek egyharmaddal magasabbak, mint egy év előtt voltak. A tőkés termelési rendszer vak törvényei mellett ez a fellendülés elkerülhetetlenül áruhalmozódásra, túltermelésre és ennek nyomán a legsúlyosabb gazdasági válságra vezet. Ennek a válságnak az elodázása csak úgy érhető el, ha Amerika az európai program kidolgozását és fentartását baráti támogatásban részesíti, de csak akkor, ha ez az USA-nak előnyös. Tőke és árukivitellel Amerika termelőképesé és fejvevőpiaccá teszi Európát — saját igényeinek és szükségleteinek megfelelően. Figyelembevéve azt, hogy az idegen államok aranykészlete Amerikában lényegesen csökkent, tehát lényegesen csökkent az idegen országok vásárlóképessége is, Amerika csak úgy érheti el válságának elodázását, ha gyarmatosítja Európát. Wallace rámutat arra, hogy a Marshall-terv kilátásai révén máris érezhető, hogy ha a terv megvalósul, sikerül a válságot 1950—51-ig elodázni, ellenkező esetben már 1948-ban bekövetkezik.

Anglia a legsúlyosabb válságot éli át. A Financial Times ezt írja: »A parlament munkáspárti képviselői nagyon aggódnak az amerikai kölcsön elköltésének gyors irama miatt ... Sokan attól tartanak, hogy mire Nagybritánia leszögezi álláspontját a Marshall-tervet illetően, teljesen kimeríti dollár-forrásait.« Read, a Wallstreet-Journal hírna-

gyarázója az angol-amerikai kölcsön megkötésének évfordulóján írja: »A nagy reménységek, amiket a kölcsönhöz fűztek, vízbeestek. A 3,750 millió dolláros kölcsönt rövidesen kimerítik és nincs semmi jele, hogy a háborúban lerombolt angol ipar és gazdaság helyreállításában érik a kitűzött célt.« A newyorki tőzszeletap egy másik cikkében megállapítja, hogy Anglia a kölcsönből eddig 2,200 millió dollárt már elköltött. Mindössze 7 százalék ment gépekre és beruházásokra, 23 százalék dohányra és amerikai filmekre. A többi katonai felszerelésre költötték.

Angliának tehát rövidesen új kölcsönre lesz szüksége. A Financial Newsletter című lap értesülései szerint a Marshall-terv alapján várható kölcsön mintegy 7,5 milliárd dollár lesz. »Ennek oroszánrészét Anglia kapja, Franciaország körülbelül Anglia részesedésének felét.« Tehát csak a maradék jut Európára. Ennek a kölcsönnek a kedvéért és azért, hogy a kölcsön kilátásait politikailag kihasználja, vállalta magára Bevin angol külügyminiszter, hogy Marshall kívánságainak megfelelően megszervezi Európát. Bidault francia külügyminiszterben, helyesebben a mindjobban jobboldalra sodródó francia kormányban készséges segítőtársra talált. A francia kormány helyzete ugyanolyan, mint az angolé.

Kezdetből fogva nyilvánvaló volt tehát: az angol-amerikai-francia tervet Anglia és Franciaország arra akarja felhasználni, hogy újabb kölcsönhöz jusson, hiszen kétséges, hogy a Kongresszus más körülmények között megszavazza majd az újabb kölcsönt ennek a két országnak. A kölcsön biztosításához szükséges: vagy egész Európa gyarmatosítása és az európai államok termelésének az amerikai monopólok érdekeinek legjobban megfelelő szabályozása. Vagy a nyugateurópai tömb megteremtése, mivel feltételezhető volt, hogy az országok, amelyek áttértek a tervgazdasági rendszerre és ezzel kiküszöbölték a tőkés termelési rendszer vak törvényeit, nem vállalják azt az alárendelt piaci és nyersanyagszolgáltató szerepet, amit a tervben az egyes országoknak szántak. A Yorkshire Post ezt írja a tervről: »Ha Amerika acélt akar szállítani, akkor Európának csak gabonát szabad termelnie. Ha viszont Amerika gabonafeleslege túlnagy, akkor Európának csak ipari cikket szabad gyártania.« Marshall egyáltalán nem titkolta, sőt később megismételte, hogy a terve középpontjába Nyugatnémetországot kívánja állítani. Feltámasztani a német imperializmus és militarizmus monopolista gazdasági erőforrásait és ezen keresztül gyarmatként kormányozni Európát. Hogy a terv nemesak ennyiből áll, azt Winston Churchill apjához méltó fia, Randolph Churchill fejtette ki a Daily Mail párisi kiadásában: »Bármely terv — írja — ami nem veszi az európai gazdaság alapjátul Németország nyugati övezetét, nem éri meg a papírt sem, amire írták. De nem tetszenék az ilyen terv Amerikának sem... Még ha háborúra kerülne is a sor, isten segédelmével biztosíthatnánk, hogy a németek ezúttal szövetségeseink legyenek és nem a nyugati kultúra ellenségei.«

Ilyen tervek mellett érthető, ha a nyugati reakciós körök a legnagyobb csalódással fogadták a hírt, hogy a szovjet kormány kész résztvenni a párisi háromhatalmi értekezleten a Marshall-terv megvitatására. »Nyilvánvaló, hogy az európai országok gazdasági újjáépítése sokkal könnyebbé válna, ha az Egyesült Államok segítséget nyújtának, hiszen Amerika termelési lehetőségei nem csökkentek a háború alatt, sőt növekedtek és Amerikának érdekében áll, hogy kiterjesztési lehetőségeit felhasználja külföldi piacainak kiterjesztésére. Ezért

foglalt el a szovjet kormány pozitív álláspontot a tervvel szemben, habár a Szovjet Szövetségben a tervezés szocialista gazdálkodás mellett nem kerülhet sor olyan válságokra és gazdasági megrázkódtatásokra, amelyenkről Marshall beszélt. Nyilvánvaló, hogy a párisi tanácskozások csak akkor lehetnek célravezetőek, ha helyesen határozzák meg a feladatokat és a munkamódszert.» Ezt szögezi le a TASS hivatalos hírmagyarázata azzal kapcsolatban, hogy a szovjetkormány elfogadta a meghívást a párisi tanácskozásokra.

A tanácskozásokon azonban rövidesen nyilvánvalóvá vált, hogy a nyugati hatalmak képviselői egyáltalán nem keresik és nem is tartják kívánatosnak a megegyezést. Molotov tehát hamarosan tisztázta a helyzetet és leszögezte a szovjet álláspontot. Elutazása előtt mondott beszédében a következő figyelmeztetést intézte az angol és francia kormányokhoz:

»Azokból a feladatokból, amelyek a teremtenő szervezetre, vagy a javasolt »irányító bizottságra« hárulnak, világosan látszik, hogy az európai országok nemzeti függetlensége megszűnne egyes erősebb hatalmak javára. Most mindenestre arra törekcsenek, hogy az amerikai kölcsön megszervezését függővé tegyék az illető ország szolgáltat-készségétől az említett szervezettel és irányító bizottsággal szemben. Hova vezethet ez? Világos, hogy a szovjet kormány nem indulhat el ezen az úton...

A nemzetközi együttműködésnek két formája van. Az egyik az egyenjogú államok politikai és gazdasági viszonyának fejlődésén alapul, aminél nemzeti szuverenitásukat nem csorbitja idegen beavatkozás. Így néz ki a nemzetközi együttműködés demokratikus alapja, amely közelhozza egymáshoz a népeket és megkönnyíti egymás kölcsönös segítését. Van a nemzetközi együttműködésnek más formája is és ez egy, vagy több erős állam helyzetén alapul más államokkal szemben, amelyek így valamilyen alárendelt, önállóságuktól megfosztott állam szerepére jutnak. A szovjet kormány szükségesnek látja felhívni az angol és francia kormányok figyelmét az ilyen akciók következményeire. Ezek nem arra irányulnak, hogy az európai országokat egyesítsék és segítsék háború utáni gazdasági újjáépítésükben, hanem egészen más célok elérésére, amelyeknek semmi közük az európai népek igazi érdekeihez.»

Ilyen világosan feltárt helyzetben folytatta Bevin és Bidault a megkezdett akciót és összehívta a párisi értekezletet a Szovjetunió részvétele nélkül. Molotov leleplezései után azonban nem férhetett többé kétség ahhoz, hogy ez a párisi értekezlet nem az európai államok érdekeit szolgálja, hanem arra irányul, hogy az európai országokat amerikai gyarmattá tegye, esetleg politikai tömbbe tömörítse a Szovjetunió ellen. Ezt a szándékot árulta el a körülmény, hogy a meghívók kész programmal készültek az értekezletre és a meghívottaknak csak annyi szerep jutott volna, hogy helyeseljék a Molotov által már elvetett programot. Ezzel nyilvánvalóvá vált, hogy a programnak politikai háttere is van és világos volt, hogy a program semmiféle önállóságot sem enged az »Európa gazdasági helyreállítására« irányuló mozgalomban résztvevő országoknak. Ezért mutat rá szövetségi kormányunk válasza a meghívóra arra, hogy a program beavatkozást jelent az országok belügyeibe és ez összeegyeztethetetlen a nemzetközi együttműködés bevett elveivel.

Hazánk a háborúban legsúlyosabban károsult országok közé tar-

tozik. Hála népeink óriási munkalendületének, az újjáépítésben óriási eredményeket ért el, háború előtti gazdaságát helyreállította és az Ötéves terv keretében a legnagyobb erőfeszítéseket teszi, hogy a maga erejéből is kiemelkedjék abból az elmaradottságból és hátrányos gazdasági helyzetből, ami a múlt örökségeként maradt reánk. Az ötéves tervben mi magunk határoztuk meg gazdasági fejlődésünk irányát, hogy az elmaradt gazdaságú agrárállamból korszerű iparilag fejlett és haladó mezőgazdasággal és villamosítással rendelkező állammá emelkedjünk. Az a program, amit más hatalmak határoznának meg számunkra éppen úgy, mint a többi európai kisállamok számára, semmi esetre se fenné lehetővé, hogy a népeink érdekeinek megfelelő irányt kövessük. Természetszerűleg arra törekednék, hogy elmaradottságunkat a lehető leghosszabb időre kinyújtsa, mert ezzel az ipari termékek számára piaccá és termékek kivitele tekintetében a legmesszebbmenően kizsákmányolható terep maradnánk. Népeink a népfelszabadító harcok vívmányaként kivívták maguknak a szabadságot és függetlenséget minden hazai és idegen kizsákmányolással szemben. Az ötéves terv célja a vívmányok megszilárdítása és további olyan vívmányok kiharcolása, amelyek segítségével nagy léptekkel haladhatunk előre a szocializmus kiépítése felé.

Ezeket a vívmányokat Jugoszlávia népei többé semmiféle idegen segítségért nem hajlandók kockáztatni. Szövetségi kormányunk tehát egész népünk, hatalmas lendülettel dolgozó tömegeink érdekeit védte akkor amikor elutasította, hogy résztvegyen a második párisi konferencián. Ezen a konferencián olyanok akarták megszerezni Európa gazdasági helyreállításának irányítását, akik maguk még saját hazájukban se tudták a tervszerű és programszerű termelést megszervezni és megvalósítani. A tervgazdaság célkitűzéseit, amelyeket feltétlenül elérünk, nem kockáztathattuk azért, hogy más programba beleilleszék országunk termelését: a tőkés rendszer vak törvényeinek alárendelt programba. Gazdasági érdekeinket nem rendelhetjük alá a monopólok érdekeinek.

A másik, csaknem egyidőben tartott, de a »helyreállítási értekezlet« nagy propagandája miatt erősen háttérbe szorult értekezlet, a nemzetközi buzakonferencia és az ugyanakkor Genfben megtartott nemzetközi kereskedelmi konferencia szoros összefüggésben állt azzal az akcióval, ami a Marshall-tervben jutott kifejezésre. A buzakonferencián Amerika, a legfőbb szállítók egyike nem vett részt és bejelentette, hogy nem hajlandó árait, a jelenleg nagyon magas buzaárakat alávetni a konferencia árszabályozásainak. Kitűnt tehát, hogy: Anglia az egyik oldalon segédkezni kívánt abban, hogy az európai országok ipari termelését maga szabályozza és természetesen saját és az amerikai ipari termelésnek megfelelően megakadályozza mind rendes termelésében, mind tervszerű fejlődésében. Ugyanakkor a buzaértekezlet keretében le akarta törni a gabonaárakat, vagyis egyik oldalon mezőgazdasági termelésre kényszeríteni az európai országokat, a másik oldalon letörni árait, hogy a drágán eladott ipari cikkek ellenében olcsón vásárolhasson gabonát. A nemzetközi kereskedelmi értekezleten pedig úgy akarta biztosítani elsőbbségét a kereskedelem szabályozásában, hogy az országok nagyságuk szerint jutottak volna szavazathoz: USA például 399, Anglia 335, Szovjetunió 199, India 194, Brazília 126, Kuba és Chile 115 szavazattal rendelkeznek. Vagyis a kisebbség-

ben levő nagyhatalmak a szavazati arány révén szereznének maguknak többséget.

Ez a két konferencia mutatja leginkább, milyen tökéletesen megvédte szövetségi kormányunk népeink érdekeit, amikor nem volt hajlandó előre elfogadni egy olyan programot, amit közreműködése és hozzájárulása nélkül dolgoztak ki. Nem fogadták el a programot Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, Bulgária, Albánia és Finnország sem. A skandináv államok és a semleges országok csak fentartással fogadták el a meghívást azzal a kikötéssel, hogy politikai célokra nem használható fel a párisi összejövétel. A tanácskozásokon valóban nem volt szó politikáról és megakadályoztak minden felszólalást, ami a politikai háttér tisztázására irányult. De a rövid lefolyás értekezlet után egyre határozottabb formában jelentkeznek az aggodalmak: a német ipar helyreállítása a régi imperialista és militarista veszély feltámasztását jelenti; a német ipar helyreállítása érdekében beszüntetik a jótételi szállításokat, habár ez kötelező a potsdami határozat értelmében; Franciaország és Európa többi része nem kap a német folyó termelésből, csak akkor, annyit és úgy, ahogyan Amerika eladni akar, hiszen Amerika korlátlan irányítási lehetőséget kap a német iparban — és annyit, amennyit dollárban meg tudnak fizetni. Erthető, ha a legtöbb résztvevő ország máris aggodalommal gondol arra, hogy be kellett volna várni a Külügyminiszeri Tanács novemberi ülészakát, amelyen a német békeszerződést kell előkészíteni és ráérték volna azután tárgyalni az európai gazdaság amerikai segítséggel történő helyreállításáról.

Magától értetődik, hogy az újjáépítés és kiépítés munkájában a kelet európai államok nem maradtak tétlenül és más eszközökkel igyekeznek megvalósítani terveiket. A Szovjet Szövetség jelenti azt az oszlopot, amelyre a kisebb országok ezen a téren támaszkodhatnak, mert szilárdan kitart az egyenjogúság demokratikus elve mellett. A kelet európai országok egész sor gazdasági és kölcsönös árucseréforalmi egyezményt kötöttek. A kölcsönös egyezmények keretében biztosították gazdasági terveik megvalósítását és így nagyjából, ha még nem is teljesen szervezetten, egymást kölcsönösen kiegészítik termékeikkel és nyersanyagaikkal, hogy lehetővé tegyék önmaguknak és egymásnak a tervek megvalósítását. A legjelentősebb szerződéseket a Szovjetunió és Csehszlovákia, továbbá Csehszlovákia és Lengyelország és a Szovjetunió és Magyarország között kötötték meg az utolsó hónapban, hazánk pedig tovább építi a már megteremtett gazdasági hálózatot, kimélyíti kapcsolatait az egyes országokkal és kultúregyezmények keretében is megteremti a szorosabb baráti viszonyt. A múlt mesterségesen szított ellenségeskedéseinek végleges felszámolását jelenti a román kormányküldöttség látogatása Szofiában, ahol a két ország szövetségi szerződését és gazdasági együttműködésének megalapozását tárgyalták meg.

Rendkívüli horderejű számunkra Enver Hódzsa albán miniszterelnök moszkvai látogatása is. Az Albán Népköztársaság több szempontból áll a nemzetközi monopolista reakció áskálódásainak célpontjában. Elsősorban is nyersanyagforrásai már évtizedek óta foglalkoztatta az imperialistákat. Albánia a népfelszabadító háború vívmányaként megszabadult az idegen kizsákmányolóktól és a demokrácia országai közé sorakozott. Eppen mert a Földközi Tengerbe legmélyebben belenyúló olyan ország, ahol való demokrácia van, az imperialisták féltik tőle

útvonalukat, amit Franco és de Gasparri kormányának megvásárlásával nagyjából már biztosítottak. Görögországban éppen azért kényszerítik a népet harcra az idegen és hazai elnyomók ellen, hogy a maguk korlátlan uralmát biztosíthassák. Az albán nép azonban többé nem adja el függetlenségét és szabadságát. Nagy segítséget jelentett számára, hogy Jugoszlávia szoros gazdasági együttműködést teremtett. Albánia számára a szövetségi kormány ebben az évben két milliárd dinár hitelt nyitott, aminek elszámolását csak később szabályozzák. Ezzel Albánia haladéktalanul hozzájut a legszükségesebb felszerelésekhez és fogyasztási cikkekhez anélkül, hogy kitenné magát a kizsákmányolás veszélyének, mert hiszen hazánk valódemokráciája mellett az új Jugoszlávia részéről többé senkit se fenyeget ez a veszély.

A hazánk déli határain történő kihívások, az egész görög helyzet is igazolja a szövetségi kormány elhatározását, hogy nem vesz részt a párisi konferencián. Görögországban megmutatkozik az idegen beavatkozás minden káros következménye. A görög uralkodó klikk készségesen vállalkozik arra, hogy kihívásokkal és rágalomokkal szítsa az egyenlenséget a Balkánon, de áskálódásai nem járhatnak eredményrel, mert a kihívások célpontjául választott országok, Görögország északi szomszédai ismerik a kihívások célját és meg van az eszközük, hogy azok ellen védekezve feltárják a világ előtt azt a bűnös játékot, amit a nemzetközi monopólista reakció szolgálatában álló népellenes elemek folytatnak.

Megérkezett időközben Beográdba az új amerikai nagykövet és az első olasz követ is. Ezek olyan tünetek, amelyek hazánk nemzetközi helyzetének megszilárdulásáról tanuskodnak. Amikor Henry Wallace már említett nyilatkozatában azt mondja: »Amerika és Jugoszlávia barátsága nagyon hasznos volna a világbéke szempontjából« ez nagyon komoly értelmű kijelentés. Jugoszlávia ma Délkelet-Európa legszilárdabb és legerősebb békés állama, amelynek barátsága egy hatalmas hatalom számára is fontos a béke szempontjából.

Tito marsal fogadta Károlyi Mihályt, és ez újabb lépés a két ország baráti jóviszonyának kiépítése felé. Magyarországon még folyamatban van a köztársaságellenes, horthysta összeesküvés felszámolása. Egyik legfontosabb intézkedés ezen a téren a hároméves terv megszavazása és annak elvi elhatározása, hogy a nagybankokat államosítják. Ezzel biztosítják a terv egyik legfontosabb gazdasági alapját. Készül az új választási törvény is, amelynek megszavazása után feloszlatják a parlamentet és kiírják a választásokat. A törvényjavaslat leglényegesebb mozzanata, hogy kizárja a mult uralmi rendszerének fasiszta szellemű politikusait: nem kapnak szavazati jogot az imrédysta és egyéb hasonló pártok képviselői és képviselőjelöltjei. Az ellenzék most meglehetősen fejtellenül készül a választásokra. Csoportokra bomolva, tovább bomlasztják a Kisgazdapártot, amelynek vezetősége igyekszik megakadályozni, hogy a párt ismét a reakciós, paraszt és általában népellenes elemek gyülekező helyévé váljék. A koalíciós határozat értelmében a pártok szövetséget kötöttek a választásokra, de minden párt önálló programmal lép fel. Nyilvánvaló tehát, hogy a pártok együttműködése még — a koalíciós határozat ellenére is — eléggé laza, de ha a munkásegység megbontását megakadályozzák és az összefogást az igazán értékes, dolgozó paraszttömegekkel biztosítják, megteremthetik az alapot a régi uralom maradványának felszámolására és a tervgazdaság megvalósítására. A választásokon

a magyar nép hoz megfélembeszethetetlen határozatot és mond ítéletet a mult rendszerei felett. A józan dolgozó tömegek ma már nyitott szemmel figyelik az eseményeket és ha a választási harc valóban a reakció elleni harcot hozza, akkor a Magyar Köztársaság hatalmasan megerősödve kerül ki ebből a választásból.

Mindezek az események olyan időpontra esnek, amikor folyik az aratás, a jövőévi kenyér biztosítása. Vajdaságnak fontos szerep jutott ebben és nem kétséges, hogy meg tud felelni hivatásának. A gabonafelesleg és a szabad feleslegek lekötésének mozgalma folyamatban van, sőt megkezdődött a lekötött feleslegek beszolgáltatása is. Ennek első sikerei arról tanuskodnak, hogy földműves tömegeink óriási lépésekkel haladnak előre a demokratikus fejlődés útján és felfogták annak nagy horderejét, hogy a kormány — az ötéves terv megvalósításához — biztosítani kívánja a mezőgazdasági termelés és termelési eredmények elosztásának irányítását.

Ennek a mozgalomnak a sikere még nemzetközi mérlegelés szempontjából is rendkívüli jelentőségű. Minél tökéletesebben biztosítjuk az ország élemezési ellátását, annál jobban függetleníthetjük hazánkat ezen a téren külföldi vásárlásoktól és annál több jut az árúcsereforgalomban a termékek szükségleteihez szükséges egyéb felszerelések vásárlására.

Amikor tehát Nyugaton egyre világosabban megmutatkoznak a Marshall-terv igazi szándékai és azok egyre fokozódó nyugtalanságot keltenek, keleten azok az országok, amelyek nem hajlandók eladni függetlenségüket az amerikai »segélyért« egyre értékesebb építőmunkával segítik elő a tartós béke megalapozását. Ma már nyilvánvaló, hogy Párisban is a legnagyobb nyugtalansággal fogadták a Marshall-tervet és egy Reuter-jelentésből kitűnik, hogy a párisi lapok a szélső jobboldaltól a szélső baloldalig elkeseredéssel, aggodalommal és nyugtalansággal beszélnek arról, hogy a Marshall-terv a valóságban Németország monopolista gazdasági erejének, tehát imperialista és militarista erőforrásainak feltámasztását jelenti. Ezt tulajdonképpen mind a két párisi konferencián eltitkolták és csak utóbb derült ki. Az angol kormány tagjai között is súlyos ellentét támadt, mert megmutatók voltak az angol és amerikai monopolok súlyos érdekellentétei. Anglia államosítani akarja a német ipart, mert ezzel a maga irányítása alá veheti a konkurrens német termelést. Amerika azt akarja, hogy Anglia öt évre elhalassza az államosítást, mert így a saját monopoljai számára szerezheti meg — mind kölcsönök, mind részvények vásárlásával — az irányítást. Egyesek hajlandók engedményre, hogy lehetővé tegyék a megegyezést, mások féltik az angol monopolista érdeket és elzárkóznak minden engedmény elől. Marshall, a francia és angol közvélemény nyugtalansága láttán szükségesnek látta megnyugtató levelet intézni Bidaulthoz és ebben háromhatalmi — angol-francia-amerikai — értekezlet összehívását javasolja a német ipari színvonal megvitására.

Ezzel azután végkép nyilvánvalóvá vált, hogy Amerikának mennyire fontos Németország iparának helyreállítása és az amerikai »segítség« egyáltalán nem a lerombolt országok megsegítésére, hanem az amerikai imperialista terjeszkedés érdekeinek érvényesítésére irányul.

Wallace Henry említett nyilatkozatában kijelentette, hogy az első pillanatban maga is helyeselte a tervet, de ma már határozottan el-

lenzi, mert látja annak politikai háttérét és szándékait. Ez nem elszigetelt amerikai vélemény és pontosan egyezik azzal, amit a józan, demokratikus politikusok megállapítottak. És ami kifejezésre jutott akkor, amikor kormányunk elutasította a párisi értekezleten való részvételt. Az európai »segély«-akció kétséget kizárólag Európa és az európai dolgozó népek és tömegek ellen irányul.

1947 július 22.

FIGYELŐ

MUNKANÉLKÜLISÉG, A TÖKÉS RENDSZER KISÉRŐJE

Az Egyesült Államok területén nem folytak hadműveletek. Ennek az országnak az ipara és mezőgazdasága nem szenvedett olyan óriási károkat, mint más államoké. Sőt, az USA a háború alatt még meg is gazdagodott. Az újságok ennek ellenére szintén naponta közölnek újabb és újabb adatokat az amerikai munkanélküliség fokozódásáról. Mivel lehet ezt magyarázni?

*

Abban semmi különös nincs, hogy az Egyesült Államokban, bár a háború alatt rendkívül nagy haszonra tett szert és meggazdagodott, munkanélküliség van. Ebben az országban a munkanélküliség kétség-telenül növekedni fog, hiszen tőkés országról van szó, ahol a termelő-eszközök a bitorló kizsákmányolók maroknyi csapatának kezében vannak.

A kizsákmányolók a nép rovására, a dolgozók életszínvonalának rovására szerzik és növelik óriási vagyonaikat.

A tőkésék a dolgozók életszínvonalát csak a létminimum határai között akariák tartani. Sőt, a tőkéséknek az az érdekük, hogy munkanélküliség legyen az országban, mert ez lehetővé teszi a foglalkoztatott munkások munkabérének csökkentését. Eppen ezért *»egyetlen egy tőkés sem hajlandó soha és semmilyen áron belecselezni abba, hogy a munkanélküliséget végérvényesen felszámolják, hogy eltüntessék a munkanélküliek tartalékhadseregét, melynek az a rendeltetése, hogy nyomást lehessen gyakorolni a munkapiacra és biztosítani lehessen az olcsó munkaerőt«*. (Sztalin).

Ez vonatkozik minden tőkés országra és különösen az Egyesült Államokra, ahol a tőkés rendszer elérte a legmagasabb fejlődési fokot.

Amerikában a lakosság egy százalékának kezében van az ország természeti kincseinek 59 százaléka.

A lakosság elenyésző csekély részét alkotó kizsákmányoló osztályok intézik az USA dolgozóinak sorsát. Az amerikai bankok és trösztök számos más ország legfontosabb iparágait is kezükbe kaparintották, főként az olajforrásokat, az ércbányákat, sőt nagyon sok helyen a cukor-, gyapot- és kaucsukültetvényeket is. Az USA imperialistái most Görögországot és Törökországot is karmaik közé akariák keríteni.

De az Egyesült Államok ipari és pénzügyi hatalma egyáltalán nem menti meg Amerikát a tőkés társadalomra jellemző belső ellentmondásoktól. Ezek az ellentmondások az USA-ban rendkívül kiéleződtek. Ezeket az ellentmondásokat a tőkés rendszer feltételei mellett lehetet-